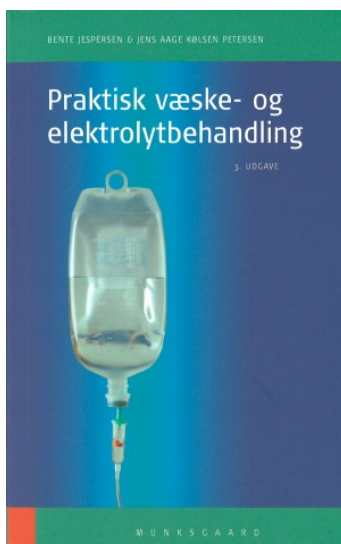

Knapt om væske- og elektrolyttbehandling

ANMELDELSER

JOHAN RÆDER

Overlege og professor, Avdeling for anesthesiologi
Oslo universitetssykehus, Ullevål

Bente Jespersen, Jens Aage Kølsen Petersen

Praktisk væske- og elektrolyttbehandling

3.utg. 170 s, tab. ill. København: Munksgaard, 2017. Pris: DKK 190

ISBN 978-87-628-1739-5

I forlagetets knappe nettomtale sies det at boken har vekt på enkle og viktige prinsipper basert på fysiologi, men uten kompliserende teoretiske overveielser som kan blokkere for handling. Problemstillingene anskueliggjøres fra anesthesiologisk og nefrologisk synsvinkel, og målgruppen er medisinstudenter og yngre leger.

Utover dette er det intet forord, og det savnes opplysninger om intensjoner og om forfatterne, som er henholdsvis nefrolog og anestesilege ved Universitetssykehuset i Århus.

De 23 kapitlene er tydelig merket med fargede skilleark. I starten er det to 12–14 siders kapitler om generelle prinsipper og volumforstyrrelser, deretter dedikerte kapitler om natrium, kalium, kalsium, magnesium og fosfat, før siste halvdel vies kliniske tilstander. Boken er praktisk anlagt med en rekke regneeksempler fra pasienter, tydelig lesbar tekst, en del tabeller og uthevede behandlingsalgoritmer. Imidlertid brukes det mye papir på skilleark og tomme sider, og man har kun tekst (en tabell) på en av de seks sidene med foldet omslag. Disse kunne ha egnet seg for å samle nøkkeldata og normalverdier for raskt oppslag.

Boken er lettlest, med stort sett akseptable forenklinger og resonnementer, selv om den godt informerte leser vil finne unøyaktigheter og enkelte mindre feil. Eksempelvis savnes omtale av livsfarlig hyperkalemi ved suksametoniumbruk hos intensivpasienter, omtale av moderne peroperativ væskerestriksjon samt håndtering av postoperativt væskeoverskudd.

Den første halvdel med generelle kapitler, omtale av de viktigste ionene og kapitlene knyttet til nyresvikt, er faglig best. Men også her er knapphet og tydelighet prioritert fremfor utdypende kommentarer eller refleksjon rundt faglige kontroverser. I den siste delen, hvor enkelte av kapitlene er på bare 1–2 sider, blir det for knapt og overfladisk rundt store temaer som hjertesvikt, perioperativ væskebehandling, syre-base-forstyrrelser og transfusjonsterapi. Det savnes viktige tabeller og regneverktøy knyttet til totalosmolalitet (Gamble-diagram), syre-base-beregninger og en mer eksplisitt tilnærming til akutt, alvorlig væske- og elektrolyttap.

For målgruppen ville det avgjort vært nyttig med kapitler mer knyttet til kliniske symptomer og til laboratorieverdier slik de fremkommer i prøvesvarene. Jeg savner drøfting av samlede sett med patologiske elektrolytt- og syre-base-verdier og hvordan disse kan henge sammen.

Boken kan, under noe tvil, anbefales for målgruppen og kan også være nyttig for hurtige oppslag for andre som behandler pasienter med akutte væske- og elektrolyttforstyrrelser. Den bør imidlertid absolutt kombineres og suppleres med annen litteratur, særlig når man kommer utover den rent akutte fasen hos disse pasientene. Det er viktig at behandlende lege er klar over at dette, tross overskrifter med kliniske tilstander, ikke er noen komplett lærebok for håndtering av akutte tilstander.

Publisert: 8. januar 2018. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.17.0893

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. juni 2026.